

Żerniki_2
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	obornicki	
Gmina	Oborniki	
Miejscowość	Żerniki	

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	21.11.2013	Miejsce wykonania	dom informatorki
Czas trwania	1 godzina 5 min	Forma i wielkość	Audio AMR; 5,6 MB
Przeprowadzający	KK	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
OB_ZE_002	K	B.d.	Brak informacji	

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	Żerniki wcześniej nazywały się Żerdzie (informatorka nie jest pewna informacji).
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	Informatorka nie pamięta jak nazywało się kiedyś części wsi, ale kojarzy, że takie nazwy były, lecz jej to w pamięci nie utkwiło.
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Informatorka nie zna nazw żadnych cieków wodnych czy stawów.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Proboszcz znalazł głąz, o który opierał się jakiś król. Żerniki znajdują się blisko Starczenowa i tam ludzie chodzą, nad Wartę i zwiedzają tam pagórki i tam odpoczywają i spędzają czas.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Już teraz się nie nazywa, ale kiedyś mówiło się Huby na tych co mieszkają pod lasem. Teraz już to nie funkcjonuje.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Takich rzeczy nie ma, to już znikło.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne	
1.	<p>św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)</p> <p>Kiedyś były zabawy, a teraz raczej prywatnie. Jeden z mieszkańców założył agroturystykę i tam za pieniądze ludzie chodzą się bawić. Kiedyś było to bardziej w domu. Wróżby były: układało się buty, paliło się świece, lało się wosk.</p>

2.	św. Marcina/11 listopada	Obchodzi się głównie święto Niepodległości, a św. Marcin nie jest tak istotnym świętem. Na święto Niepodległości idzie się do kościoła i z kwiatami z okazji Powstania Wielkopolskiego. Wywiesza się także flagi. Kiedyś się nie wywieszało, bo kiedyś byli ubecy i donosili.
3.	Adwent	Na adwent ludzie robią wieńce, na drzwiach wieszają, w kościele też jest wieniec adwentowy. Wieńce robi się ze świerku i są 4 świece. Synowa informatorki chce zrobić w tym roku wieniec z szyszek.
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	Prezenty przynosi się i wkłada dzieciom do skarpet, do dziś tak się robi, nie różni się to niczym.
5.	Wigilia	Na Wigilię w Żernikach chodził Gwiazdor, chodzi do dziś, ale już ludzie nie tak często się przebierają. Teraz podkłada się pod choinkę. Wigilię wszyscy obchodzą, chociaż nie chodzą do kościoła. O piątej godzinie każdy gasi światło i szuka się gwiazdy, Potrawy to suszone grzyby, pierogi z serem, z kapustą z grzybami, różnego rodzaju. Choinkę ubiera się przed Wigilią i przed domem się ubiera. Choinka stoi do 2 lutego, bo tak długo są święta.
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Z reguły odwiedza się wszystkich, w takiej porze jak każdemu pasuje.
7.	Sylwester/Nowy Rok	Zabawy i strzelanie fajerwerków i petard, ludzie wychodzą na ulicę i oglądają fajerwerki, życzenia sobie składają. Żadnych wróżb nie było.
8.	Trzech Króli	Kiedyś to wyglądało inaczej. Święci się zawsze kredę, mirrę i kadzidło i się chodzi koło domu i się okadza. Dziś też tak robią, ale to już mniej, teraz się pisze na drzwiach i w domu się okadza.
9.	Kolędnicy	Przedtem kolędnicy chodzili, a teraz już nie. Może z 15 lat temu jak ostatnio byli. Kiedyś były to dzieci i się przebierały.

10.	MB Gromnicznej	Święci się świece. Potem te świece zapala się jak jest północ.
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	Smaży się pączki i chruściki. Niektórzy w domach robią zabawy, ale teraz takich zabaw ogólnych już nie ma.
12.	Topienie Marzanny	W szkołach to się odbywa, w stawie jak się jedzie od Obornik, ale nazwy informatorka nie kojarzy.
13.	Środa Popielcowa	Ludzie chodzą do kościoła. Kiedyś przyczepiało się worki z popiołem, na haczyku przyklejało się worek z popiołem. Informatorka nie wie jakie to miało znaczenie. Woreczek przyczepiało się na plecach. Teraz już to nie funkcjonuje.
14.	Śródpoście	Nie odbywa się.
15.	Niedziela Palmowa	Święcenie palm, które pali się później. Palmy zazwyczaj się robi, robią je kobiety z bazi, brązowe.
16.	Triduum Paschalne	Ludzie chodzą do kościoła, jest święcenie ognia, święci się w jajko, kielbasę i chleb w święconce.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	Na śniadaniu wielkanocnym rodzina dzieli się święconką i wszyscy składają sobie życzenia.
18.	Poniedziałek Wielkanocny	Śmigus-dyngus się obchodzi. Związane jest to z wodą. Polewa się ludzi wodą.
19.	Zielone Świątki	Kiedyś robiło się zabawy, inna młodzież była to się robiło zabawy, zawsze dawało się jedzenie. Zmieniło się to dosyć dawno temu, dlatego, że nie było lidera, który dalej by to pociągnął. Trzeba mieć ducha, który to wszystko pociągnie.
20.	Boże Ciało	Święci się wianki za zakończenie Bożego Ciała. Procesja ze świecami w koło kościoła. Obok znajduje się trasa wojewódzka, więc procesja nie może wyjść poza ulicę. Proboszcz podzielił też, że każda wieś robi inny ołtarz.
21.	św. Jana	U nas wianki się robi na Jana Chrzciciela, ale we wsi nie, w Obornikach. Ludzie jadą do Obornik, bo to są dni Obornik.

		Informatorka nie wie skąd pochodzi ta tradycja.
22.	MB Zielnej	Każdy przynosi kwiaty i się święci. Kiedyś więcej się ubierało w tatarak i brzoźki domy, a teraz tylko trochę. Kwiaty poświęcone trzyma się do następnego roku. Są to wszystkie rodzaje zboża, takie żółte i miętę.
23.	MB Siewnej	Chodzi się z kwiatami na pielgrzymki do Dąbrówki Kościelnej.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	Idzie się do kościoła, pali się znicze, odwiedza się groby wszystkich. To samo w Zaduszki.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Na św. Krzysztofa jest święcenie samochodów, co roku.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	Kiedyś ludzie więcej do siebie przychodzili, teraz zmieniają się bardziej w stronę zachowań w mieście i już rzadziej się odwiedzają. Czasem sąsiedzi się zapraszają i chodzą na chrzciny. Kiedyś kupowało się prezenty, a teraz daje się wyłącznie pieniądze. Specjalne uroczystości nie są organizowane.
2.	Ślub i wesele	Na wesela ludzie się już rzadko zapraszają. Przed weselem organizuje się polteram. Kiedyś był on dzień przed ślubem (w piątek), ale około 5 lat temu to się zmieniło i organizuje się to na tydzień przed ślubem. Zmiana nastąpiła z powodu tego, że ludzie zbyt dużo pili i na weselu już nie mieli siły. Podczas polteramu okoliczni mieszkańcy przychodzą na podwórko i biją butelki i piją. Śluby wyglądają raczej tradycyjne, syn informatorki organizował różne konkursy na ślubie. Po wyjściu z kościoła rzuca się ryżem lub pieniędzmi lub płatkami róż.
3.	Śmierć i pogrzeb	Przed pogrzebem ludzie idą na różaniec do kościoła. Jak ktoś jest dobrym katolikiem to idzie, a jak ktoś jest złym katolikiem to nie idzie się wcześniej pomodlić. Kondukt żałobny jest, ale w tej chwili trumnę niosą ludzie z firmy, a kiedyś nosili ją

		sąsiedzi. Cmentarz znajduje się w Łukowie.
4.	Inne zjawiska	Brak.
	Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa	Brak informacji.
	Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy	Brak informacji.
III. Tradycje rękodzielnicze		
	Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych	Brak informacji.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	Lokalnych kapliczek nie ma, ponieważ wcześniej na tym terenie mieszkali Niemcy i ludzie dostali to z nadania od Piłsudskiego. Ludzie się pojeżdżali np. z województwa krakowskiego. We wsi znajduje się jedynie krzyż.
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródła)	Proboszcz odnalazł głaz, na którym się oparł jakiś król.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	W kościele jest dużo figur, ale informatorka nie kojarzy historii żadnych z nimi związanych.
4.	Miejsca kultu religijnego	Takie miejsce znajduje się w Dąbrówce Kościelnej, ale informatorka nie wiem z czym jest ono związane.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Dzieciaki pielgrzymują do Dąbrówki Kościelnej do świętego miejsca. Pielgrzymka idzie zawsze na Matkę Boską Siewną. Pielgrzymuje się do Roźnowa, ponieważ tam znajdował się obóz pracy i wiele osób zginęło. 11 listopada mieszkańcy chodzą także z kwiatami i upamiętniają Powstanie Wielkopolskie.

6.	Lokalne odpusty	Św. Michała – przyjeżdżają budy i pierniki i słodczyce się sprzedaje, teraz też to funkcjonuje i kiedyś też funkcjonowało.
V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie		
1.	Dożynki	Na dożynki we wsi robi się wieńce, głównie robi je informatorka, a inne osoby (kobiety) nie chcą jej pomagać. Wieńce robione są ze zboża i czasami kwiatów. Mama informatorki robiła bardziej rozbudowane wieńce i ona ją nauczyła je robić, lecz ze względu na brak czasu informatorka nie poświęca temu tak wiele czasu. Na dożynki święci się także chleb i owoce i informatorka stara się zmobilizować innych mieszkańców wsi, lecz oni nie są zbyt zainteresowani. W przyszłym roku (2014) informatorka planuje zorganizować dożynki na boisku we wsi.
2.	Dni gminy/wsi	Dni wsi są festynem rodzinnym, mieszkańcy organizują jakieś turnieje sportowe, a poza tym siedzą i jedzą i piją. We wsi nie ma świetlicy, więc trudniej jest zorganizować imprezy.
3.	Lokalne festyny	Informatorka organizuje festyny z okazji Dnia Dziecka, festyny rodzinne organizowane latem, zależne od pogody. Informatorka kupuje na takie festyny placki, wcześniej kobiety piekły placki, ale teraz już nie chcą. Podczas festynów organizowane są konkursy dla dzieci, ale aktualnie mieszkańcy si nie są tym zainteresowani i raczej nie chcą składać się na festyny tego typu i angażować się w takie przedsięwzięcia.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji.